

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 207/05-60

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu vo veci sťažnosti Ľ. Č. a G. Č., obaja bytom H., ako aj J. O. a Z. O., obaja bytom H., zastúpených advokátom JUDr. D. K., Ž., v ktorej namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žiar nad Hronom v dovolacom konaní vo veci vedenej v prvom stupni na tomto súde pod sp. zn. 4 C 581/00, na verejnom zasadnutí 14. decembra 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žiar nad Hronom v dovolacom konaní vo veci vedenej v prvom stupni na tomto súde pod sp. zn. 4 C 581/00 **p o r u š i l** základné právo Ľ. Č., G. Č., J. O. a Z. O. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Žiar nad Hronom v dovolacom konaní vo veci vedenej na tomto súde v prvom stupni pod sp. zn. 4 C 581/00 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietahov.

3. Ľ. Č. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žiar nad Hronom p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. G. Č. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Žiar nad Hronom p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. J. O. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žiar nad Hronom p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Z. O. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Žiar nad Hronom p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Okresný súd Žiar nad Hronom je p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Ľ. Č., G. Č., J. O. a Z. O. v sume 17 940 Sk (slovom sedemnášťtisícdeväťstoštyridsať slovenských korún) na adresu ich právneho zástupcu advokáta JUDr. D. K., Ž., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Sťažnosti Ľ. Č., G. Č., J. O. a Z. O. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 207/05-15 zo 17. augusta 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Ľ. Č. a G. Č., obaja bytom H., ako aj J. O. a Z. O.,

obaja bytom H. (ďalej spolu aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. D. K., Ž., v ktorej namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) v dovolacom konaní vo veci vedenej v prvom stupni na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 581/00. Uvedenú sťažnosť z 10. apríla 2005 doplnili sťažovatelia prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu podaním zo 17. mája 2005 doručeným ústavnému súdu 23. mája 2005.

Vo svojich podaniach sťažovatelia uviedli, že 19. mája 2000 podali na okresnom súde (každá rodina samostatne) žaloby o náhradu škody. Po spojení oboch vecí na spoločné konanie rozhodol okresný súd vo veci rozsudkom z 19. októbra 2001. Sťažovatelia podali proti rozsudku odvolanie, ktoré Krajský súd v Banskej Bystrici (ako súd odvolací) odmietol z dôvodu zmeškania lehoty na podanie odvolania. Sťažovatelia napadli rozhodnutie odvolacieho súdu dovolaním 4. marca 2002. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) spis predložený okresným súdom vrátil s tým, že je potrebné nariadiť vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru písomoznalectvo vzhľadom na tvrdenia uvedené v dovolaní. Okresný súd uznesením č. k. 4 C 581/00-109 z 25. júla 2002 ustanovil znalca. Sťažovatelia zaplatili v marci 2003 prostredníctvom právneho zástupcu zálohu na trovy znaleckého dokazovania. Okresný súd však podľa nich vo veci bezdôvodne nekoná.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že okresný súd v dovolacom konaní vo veci vedenej v prvom stupni pod sp. zn. 4 C 581/00 porušil ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a aby priznal sťažovateľom primerané finančné zadostučinenie vo výške 500 000 Sk (z toho 250 000 Sk spoločne a nerozdielne L. Č. a G. Č. a 250 000 Sk spoločne a nerozdielne J. O. a Z. O.).

Právny zástupca sťažovateľov predložil ústavnému súdu list sťažovateľov z 12. decembra 2004, v ktorom namietajú nečinnosť okresného súdu v predmetnej veci a neprimeranú dobu konania, ako aj rovnopis svojho podania – sprievodného listu

z 31. januára 2005, ktorým predložil list sťažovateľov z 12. decembra 2004 okresnému súdu so žiadosťou o zjednanie nápravy.

Okresný súd sa prostredníctvom svojej podpredsedníčky na základe výzvy ústavného súdu z 25. mája 2005 vyjadril k sťažnosti sťažovateľov podaním zo 7. júna 2005, v ktorom sa uvádza:

„Na základe úradného záznamu zo dňa 30. 5. 2005 vypracovaného súdnou tajomníčkou občianskoprávneho oddelenia bolo zistené, že vec pod sp. zn. 4 C 581/00 bola na tunajšom súde rozhodnutá 19. 10. 2001, právoplatne skončená dňa 14. 11. 2001. Až po právoplatnosti rozhodnutia podali navrhovatelia dovolanie a to 7. 3. 2002. Následne bol spis zaslaný na Najvyšší súd SR, odtiaľ vrátený za účelom nariadenia znaleckého dokazovania. Až po právoplatnom rozhodnutí o zložení zálohy na znalecké dokazovanie, keďže navrhovatelia sa voči nemu odvolali, bol dňa 5. 9. 2003 spis zaslaný znalkyni na znalecké dokazovanie. Znalkyňa však doposiaľ znalecký posudok nevypracovala, pričom zákonný sudca spočiatku urgoval jeho vypracovanie a neskôr žiadal vrátenie celého spisu práve z dôvodu, aby nedošlo k prieťahom v konaní, pričom ani po viacnásobnom telefonickom urgovaní vrátenia spisu, znalkyňa spis nevrátila a zákonný sudca zvažuje podanie sťažnosti na Komoru znalcov a tlmočníkov. Naposledy bol spis urgovaný 6. 3. 2005, 30. 5. 2005.

Ďalšie skutočnosti nie sú známe nakoľko spis je u znalkyni a vyššie uvedené údaje boli vyhodnotené z ručného registra.“

K vyjadreniu okresného súdu zo 7. júna 2005 bola pripojená kópia úradného záznamu z 30. mája 2005, v ktorom sa uvádza:

„(...) vec 4 C 581/2000 napadla 1. 6. 2000. Vo veci bolo rozhodnuté dňa 19. 10. 2001. Navrhovatelia podali odvolanie, o ktorom odvolaní bolo rozhodnuté dňa 30. 11. 2001 a to tak, že odvolanie bolo odmietnuté. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 14. 11. 2001.

Dňa 7. 3. 2002 podali navrhovatelia dovolanie. Spis bol 10. 5. 2005 (správne malo byť 10. 5. 2002, pozn.) zaslaný na Najvyšší súd SR v Bratislave pod č. ZO: 132/2002. Z NS SR bol vrátený 17. 6. 2002 za účelom nariadenia znaleckého dokazovania znalcom z odboru

písmoznalectva. Dňa 19. 8. 2002 podali navrhovatelia odvolanie do zloženia zálohy na znalecké dokazovanie.

Dňa 5. 9. 2003 (ZO: 19/03) bol spis zaslaný znalkyni PhDr. R. J., bytom Z.. Doteraz znalecký posudok podaný nebol (spis bol urgovaný naposledy dňa 30. 5. 2005).

Rozpis spôsobu urgovania spisu:

- *15. 1. 2004 – urgencia o vrátenie spisu a podanie znaleckého posudku*
- *13. 4. 2004 – výzva na vrátenie spisu a to pod poriadkovou pokutou*
- *14. 6. 2004 – výzva na vrátenie spisu*
- *12. 8. 2004 – žiadosť o vrátenie spisu*
- *12. 11. 2004 – žiadosť o vrátenie spisu + telefonické urgovanie sudcom*
- *5. 1. 2005 – žiadosť o vrátenie spisu spolu so znal. posudkom*
- *6. 3. 2005 – žiadosť o vrátenie spisu + telefonické urgovanie sudcom*
- *30. 5. 2005 – žiadosť o vrátenie spisu, bez znaleckého posudku.“*

Právny zástupca podaním doručeným 23. septembra 2005 ústavnému súdu na základe jeho výzvy vo vzťahu k stanovisku okresného súdu uviedol, že nevie posúdiť okresným súdom dokladovaný „kontakt“ s označenou znalkyňou, pretože o ňom nemá vedomosť. Avšak za preukázateľné považuje, že okresný súd uznesením z 25. júla 2002 ustanovil znalca a spisový materiál v uvedenej veci bol znalcovi zaslaný až 5. septembra 2003. Znalecký posudok dosiaľ vyhotovený nebol a pri určenej šesťdesiatdňovej lehote na jeho vyhotovenie mal byť urobený už v novembri 2003. Pokiaľ sa tak nestalo, „bez akéhokoľvek iného vplyvu mohol byť určený iný znalec“. Okresný súd však k zmene ustanoveného znalca pristúpil až po podaní ústavnej sťažnosti.

Vo vzťahu k otázke konania verejného ústneho pojednávania v uvedenej veci právny zástupca sťažovateľov uviedol, že na pojednávaní o prijatej sťažnosti trvá.

Okresný súd svoje vyjadrenie v tejto veci doplnil podaním z 23. septembra 2005, v ktorom uviedol: „ (...) ešte ani v čase Vašej žiadosti, dňa 5. septembra 2005 sa tento spis na tunajšom súde nenachádzal ale sa stále nachádzal u pribratej znalkyni JUDr. R. J. Keďže ani ďalšie urgencie neprimäli znalkyňu nielen k vypracovaniu posudku ale ani

napriek výzvam k vráteniu súdneho spisu bez vyhotovenia posudku, vo veci konajúci sudca osobne vycestoval za znalkyňou. Znalkyňu osobne nezastihol ani v zamestnaní, ani doma. Iba vďaka jej manželovi, v jej byte, vo veľkom množstve nevybavených súdnych spisov z celého Slovenska predmetný spis našiel a dopravil ho späť na súd.

Na základe týchto skutočností súd podá návrh na vyškrtnutie znalkyne PhDr. R. J. zo zoznamu znalcov SR.“

Právny zástupca sťažovateľov podaním doručeným 20. októbra 2005 ústavnému súdu oznámil, že napadnuté konanie i naďalej považuje za „*prieťahové*“ a postup súdu spočívajúci „*len v urgencii a telefonátoch od 5. 9. 2003 do dnešného dňa nepovažujeme za dostatočný, keď tento vybavenie veci okrem zmeny znalca mohol zabezpečiť i viacnásobným uložením poriadkovej pokuty*“. V závere uviedol, že zotrváva na svojich dosiaľ doručených písomných podaniach v uvedenej veci.

Okresný súd ústavnému súdu podaním zo 6. októbra 2005 oznámil, že súhlasí s upustením od konania verejného ústneho pojednávania v uvedenej veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 4 C 581/00 z 19. októbra 2001 zamietol žalobu sťažovateľov a žalovaným nepriznal nárok na úhradu trov konania. Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu bol tento rozsudok následne doručený právnym zástupcom účastníkov konania a právoplatnosť nadobudol 14. novembra 2001. Sťažovatelia podali 19. novembra 2001 prostredníctvom svojho právneho zástupcu proti tomuto rozsudku odvolanie, ktoré bolo uznesením krajského súdu sp. zn. 16 Co 2619/01 z 30. novembra 2001 odmietnuté a spisový materiál v uvedenej veci bol okresnému súdu vrátený 31. januára 2002. Vo veci konajúci sudca nechal následne pokynom zo 4. februára 2002 rozhodnutie

krajského súdu v predmetnej veci doručiť právny zástupcom účastníkov konania, ako aj odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi konania.

Právny zástupca sťažovateľov podal 7. marca 2002 dovolanie v predmetnej veci. Zákonný sudca úpravou z 21. marca 2002 vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie. Poplatková povinnosť bola sťažovateľmi splnená 2. apríla 2002.

Vo veci konajúci sudca nechal pokynom z 9. apríla 2002 doručiť podané dovolanie žalovaným a vyhotoviť predkladaciu správu pre najvyšší súd.

Najvyššiemu súdu bol spisový materiál v predmetnej veci doručený 16. mája 2002. Dňa 13. júna 2002 bol spis najvyšším súdom vrátený späť bez rozhodnutia o dovolaní sťažovateľov, pretože rozhodnutie o ňom si vyžadovalo podľa neho ďalšie šetrenie v zmysle § 210 ods. 2 v spojení s § 241 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Zákonný sudca následne 17. júna 2002 nariadil výsluch právneho zástupcu sťažovateľov na 27. jún 2002. Právny zástupca sťažovateľov podaním doručeným 21. júna 2002 ospravedlnil svoju neúčasť na nariadenom výsluchu z dôvodu čerpania dovolenky. Okresným súdom bol následne určený nový termín výsluchu na 12. júl 2002, na ktorý sa právny zástupca sťažovateľov dostavil a o jeho výsluchu bola vyhotovená zápisnica.

Okresný súd uznesením č. k. 4 C 581/00-109 z 25. júla 2002 nariadil znalecké dokazovanie a na podanie znaleckého posudku v predmetnej veci v lehote 90 dní pribral do konania znalkyňu z odboru písmaoznaectvo, ručné písmo, a súčasne právneho zástupcu sťažovateľov zaviazal zložiť zálohu na znalecké dokazovanie, ako aj poskytnúť znalkyni potrebnú súčinnosť pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Uznesenie bolo následne doručené právnomu zástupcovi sťažovateľov, odporcom i znalkyni.

Právny zástupca proti uzneseniu z 25. júla 2002 podal odvolanie v časti týkajúcej sa výšky požadovanej zálohy na znalecké dokazovanie. Na základe pokynu zákonného sudcu

bolo odvolanie právneho zástupcu sťažovateľov doručené žalovaným a taktiež bola vyhotovená predkladacia správa pre krajský súd, ktorému bol spis doručený 27. augusta 2002.

Krajský súd uznesením sp. zn. 15 Co 2073/02 z 30. septembra 2002 uznesenie okresného súdu z 25. júla 2002 potvrdil. Spisový materiál v predmetnej veci bol okresnému súdu doručený späť 13. novembra 2002. Pokynom z 13. novembra 2002 nechal vo veci konajúci sudca rozhodnutie krajského súdu doručiť právnemu zástupcovi sťažovateľov i žalovaným a po zložení zálohy na znalecké dokazovanie spis odstúpiť znalkyni.

Okresný súd podaním zo 6. marca 2003 vyzval právneho zástupcu sťažovateľov na zloženie zálohy na znalecké dokazovanie pod hrozbou jej vymáhania. Dňa 3. júna 2003 dal zákonný sudca pokyn na vymáhanie zálohy na znalecké dokazovanie. Právny zástupca sťažovateľov zálohu na znalecké dokazovanie zaplatil 14. augusta 2003. Vo veci konajúci sudca nechal pokynom z 28. augusta 2003 pripojiť doručenkou od znalkyne zo zásielky, ktorou jej bol zasielaný spisový materiál v predmetnej veci (doručenka v spise nebola pripojená).

Okresný súd listom z 11. júla 2005 (doručeným 13. júla 2005) ustanovenú znalkyňu vyzval na predloženie znaleckého posudku v lehote 5 dní pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Uznesením sp. zn. 4 C 581/00 z 3. augusta 2005 okresný súd uložil znalkyni PhDr. R. J. poriadkovú pokutu vo výške 1 000 Sk.

Podľa úradného záznamu spísaného 8. septembra 2005 bol spisový materiál v predmetnej veci osobne prevzatý od ustanovenej znalkyne PhDr. R. J.

Uznesením č. k. 4 C 581/00-128 z 12. septembra 2005 bolo nariadené znalecké dokazovanie a na podanie znaleckého posudku v lehote 60 dní okresný súd pribral znalca z odboru písomoznalctvo – Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline. V ten istý deň nechal sudca pokynom doručiť uvedené uznesenie právnemu zástupcovi sťažovateľov, žalovaným, ako aj znalcovi.

Na konci spisového materiálu v predmetnej veci sa nachádzali nezažurnalizované výzvy okresného súdu adresované znalkyni (výzva zo 14. júna 2004, urgencia z 12. augusta 2004), ku ktorým však neboli pripojené doručky, ktoré by mohli preukázať ich doručenie ustanovenej znalkyni.

Na verejnom zasadnutí ústavného súdu konanom 14. decembra 2005 právny zástupca sťažovateľov uviedol, že trvá na podanej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 15. apríla 2005, a v rámci svojho ďalšieho vyjadrenia poukázal predovšetkým na činnosť okresného súdu po 5. septembri 2003 (t. j. po tom, ako mu najvyšší súd vrátil spis vo veci), keď okresný súd ustanovenému znalcovi zaslal spis až po 14 mesiacoch a k prevzatiu spisu od znalca samotným vo veci konajúcim sudcom došlo až po ďalších 26 mesiacoch. Podľa názoru právneho zástupcu sťažovateľov *„len telefonáty alebo písanie, ktoré bolo dokladované okresným súdom, je nedostatočný postup okresného súdu pre konanie. Predovšetkým sa mohol určiť iný súdny znalec, resp. mohli sa ukladať pokuty k tomu, aby tento znalec bol činný a aby bol konal.“*

Vo vzťahu k odvolaniu podanému proti uzneseniu o ustanovení znalca právny zástupca uviedol, že podanie odvolania nebolo podľa neho dôvodom na to, aby spis nemohol byť doručený znalkyni, a k omeškaniu pri zaplatení preddavku na trovy znaleckého dokazovania došlo podľa neho iba v dôsledku nesúčinnosti okresného súdu, ktorý sťažovateľom napriek ich žiadosti neoznámil číslo svojho účtu.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty,

dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania je návrh na začatie dovolacieho konania. Občiansky súdny poriadok okresnému súdu zveruje v rámci dovolacieho konania iba vykonanie jednoduchých procesných úkonov súvisiacich s prípravou konania pred dovolacím súdom, a preto prípadná právna alebo skutková zložitosť veci nemohla mať v tomto štádiu dovolacieho konania vplyv na jeho predĺženie.

B) Zo skutkových zistení ústavného súdu vyplýva, že aj správanie sťažovateľov a ich právneho zástupcu prispelo k spomaleniu postupu okresného súdu v uvedenom konaní. O tomto tvrdení svedčí skutočnosť, že súdny poplatok za podanie dovolania bol sťažovateľmi zaplatený až na základe výzvy okresného súdu, ako aj skutočnosť, že záloha na podanie znaleckého dokazovania bola sťažovateľmi zaplatená až 14. augusta 2003 po urgencii zo strany okresného súdu (aj keď s touto povinnosťou museli byť sťažovatelia ako aj ich právny zástupca uzrozmenejší už od doručenia rozhodnutia krajského súdu z 30. septembra 2002).

Sťažovatelia v predmetnom konaní prostredníctvom svojho právneho zástupcu využili aj svoje procesné práva, keď právny zástupca sťažovateľov ospravedlnil svoju neúčast' na výsluchu nariadenom na 27. jún 2000 z dôvodu čerpania dovolenky a napokon aj podaním odvolania proti uzneseniu okresného súdu z 25. júla 2002. Možno teda

konštatovať, že v dôsledku uplatnenia týchto práv sťažovateľmi, resp. ich právnym zástupcom v preskúvanom konaní došlo k predĺženiu konania v predmetnej veci na okresnom súde, čo však v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu nemožno započítať na jeho ťarchu (mutatis mutandis III. ÚS 192/02, III. ÚS 82/05).

Napriek vyššie uvedeným skutočnostiam však v tomto konaní možno konštatovať, že správanie sťažovateľov a ich právneho zástupcu neovplyvnilo dĺžku konania v ich veci výrazne, teda tak, aby bolo možné pričítať na ich ťarchu stav, v akom sa konanie v súčasnej dobe nachádza.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil, že okresnému súdu bol spisový materiál v uvedenej veci doručený 13. novembra 2002 spolu s uznesením krajského súdu sp. zn. 15 Co 2073/02 z 30. septembra 2002, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu z 25. júla 2002 v časti, v ktorej súd sťažovateľov zaviazal zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Po doručení spisového materiálu v uvedenej veci bolo úlohou okresného súdu zabezpečiť vykonanie nariadeného znaleckého dokazovania. Zo spisového materiálu v predmetnej veci je zrejmé, že okresný súd až do 3. júna 2003 v rámci tohto konania vykonával úkony smerujúce k vymoženiu preddavkov na trovy znaleckého dokazovania, avšak nevyplýva z neho, resp. nemožno z neho zistiť, kedy bol spisový materiál v uvedenej veci doručený ustanovenej znalkyni, pretože doručka preukazujúca, že spis bol ňou prevzatý, sa v spise nenachádza.

Keďže nezaplatenie preddavku na trovy znaleckého dokazovania nemožno považovať vzhľadom na § 141 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku za prekážku ďalšieho postupu súdu pri vykonávaní procesných úkonov smerujúcich k uskutočneniu znaleckého dokazovania, ústavný súd na ťarchu okresného súdu započítal obdobie nečinnosti okresného

súdu v uvedenom konaní, ktoré začalo v januári 2003 (pri určení začiatku obdobia nečinnosti súdu ústavný súd zohľadnil čas potrebný na doručenie spisového materiálu v predmetnej veci znalkyni po jeho vrátení z krajského súdu) a trvalo do 8. septembra 2005, keď vo veci konajúci sudca prevzal osobne spisový materiál v uvedenej veci u znalkyne na byte. Uvedené obdobie nečinnosti trvajúce viac ako dva roky a sedem mesiacov v konaní okresného súdu malo výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

Toto obdobie nečinnosti bolo poznačené nečinnosťou znalca a okresný súd zaň nesie plnú zodpovednosť, pretože vo vzťahu k ustanovenej znalkyni nevyužil procesné prostriedky, ktoré mu zákon na zabezpečenie súčinnosti účastníkov konania, ale i osôb zúčastnených na konaní priznáva (prvá písomná výzva bola znalkyni zaslaná 11. júla 2005).

Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označenom období bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné prietahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd v súvislosti s postupom súdu v uvedenom konaní pripomína svoju judikatúru, v ktorej už vyslovil, že všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 Občianskeho súdneho poriadku), aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca vrátane správneho, vecného a zrozumiteľného vymedzenia jeho úlohy (III. ÚS 111/01).

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už viac ako tri roky a osem mesiacov. Z uvedenej doby podstatnú časť v trvaní dvoch rokov a siedmich mesiacov tvorí obdobie, v ktorom v dôsledku nečinnosti okresného súdu dochádzalo k zbytočným prietahom v predmetnom konaní.

S ohľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo sťažovateľov bolo porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nesprávnym postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

3. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti žiadali aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 500 000 Sk (z toho 250 000 Sk spoločne a nerozdielne L. Č. a G. Č. a 250 000 Sk spoločne a nerozdielne J. O. a Z. O.), pretože okresný súd „*v spore bezdôvodne nekoná po dobu skoro troch rokov, a keď spor trvá už päť rokov*“.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať každému zo sťažovateľov sumu 30 000 Sk (spolu vo výške 120 000 Sk). Táto suma zohľadňuje celkovú

dĺžku predmetného konania s prihliadnutím na predmet konania okresného súdu a dĺžku zbytočných prietáhov v tomto konaní (dva roky a sedem mesiacov).

4. Sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadali priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom spolu vo výške 17 940 Sk, ktoré bližšie špecifikovali ako súčet odmeny za štyri úkony právnej služby vrátane režijného paušálu (4 x 1 290 Sk + 4 x 150 Sk), náhrady za stratu času vo výške 11 880 Sk (22 polhodín x 540 Sk) a úhrady cestovného vo výške 300 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1, § 15 a § 16 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovatelia namietajú, v zásade nie je oceníteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk (za spoločný úkon vykonávaný pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 20 %, t. j. na 2 001 Sk) a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

V súlade s týmito ustanoveniami možno podľa ústavného súdu trovy konania vyčíslit' ako súčet odmeny za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie na súd, účasť na pojednávaní) vykonané ako spoločné úkony pre štyri osoby (12 x 2 001 Sk = 24 012 Sk) vrátane režijného paušálu (3 x 150 Sk = 450 Sk), náhrady za stratu času (22 polhodín x 250 Sk = 5 500 Sk) a cestovného (300 Sk). Náhrada trov konania v predmetnej veci vypočítaná podľa platnej právnej úpravy spolu predstavuje 30 262 Sk.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia spolu 17 940 Sk neodporuje platným právnym predpisom, a preto priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej výške uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľov.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2005